

L-ERBATAX-IL HADD MATUL IS-SENA (2018) IC-CKEJKNIN BISS JGHARFUH LIL KRISTU.

Contributed by Frans Galea
Saturday, 07 July 2018

Din

hija il- Liturgija ta' L-Erbatax il-Hadd matul is-Sena bi hsibijiet min Joe Rapa.

Min

se jag'raf jew jifhem lil Kristu bl-intelli!enza jew bir-rieda tieg'u? Kristu huwa misteru li 'add ma jista' jg'arblu, imma l-Missier irid jg'arrafhulna bi Grazzja. Bi Grazzja jfisser b'rigal b'xejn, gratis, bla ma jkun jist'oqqilna. Dan il-Misteru ta' Kristu, San Pawl isejja'lu l-Misteru tas-Salvazzjoni tag'na. F'wa'da mill-lttri tieg'u, Pawlu jg'idilna li l-Missier jixtieq jirrivela lna dan l-G'arf li jisboq kull g'arf tad-dinja li jili mg'allew fl-iskejjel u fl-universitajiet. G'ax hawn 'a'niex nitkellmu fuq xi karriera jew xog'ol, jew dottorati, imma qed nitkellmu fuq il-ajja nnifisha, anji fuq ajja g'al dejjem.

G'alhekk

huwa Alla li jrid iwettaq din il-bi a xog'ol stupenda fil-bniedem li jg'arq t-tifsir u l-wirt li hemm fil-Misteru tal-G'id ta' Ibnu. Imma l-Ingliji jg'idu: "it-takes two to tango"! A'na rridu nikkoperaw mal-Grazzja u g'alkemm il-Grazzja tal-g'arfien ta' Kristu tinag'ta, huma f'it li ja'tfuha u jag'mluha tag'hom. U dawn il-ftit huma - kejkni. Mhux qed nirreferu g'at-tfal fl-eta, imma g'al dawk li 'allew lil Alla jekkinhom, inelag'hom mill-kburija li kull bniedem g'andu, 'allewH jag'milhom sempli i.

G'ax
 il-Bibbja tg'idilna li Alla qisu l-fu"ari li jibda jag'!en appa tafal li
 jkollu quddiemu fuq ir-rota tieg'u.
 G'all-ewwel, naturalment, tkun bla sura u mimlija |rar u
 mperfezzjonijiet o'ra. Bil-pa enzja
 kollha hu jibda jnaqqiha u jnaddafha minn dan kollu, imbag'ad jibda jag'!ina,
 jag'fasha, jibdlilna l-forma, sakemm irattabha.
 Wara dan fuq ir-rota tieg'u jibda jdawwarha biex jag'tiha l-forma li
 jixtieq hu, itawwalha jew ji atjaha, skont xi jkun irid jag'mel minnha. Fl-a"ar, jekk it-tafal ma jwebbisx rasu u ma
 j'alli'x ja'dem, hu jag'mel minnu xi 'a!a 'afna 'afna sabi'a... xi va!un, xi
 platt, jew xi !arra.

Hekk
 dejjem 'adem Alla ma’ l|rael, il-poplu tieg'u, u g'adu ja'dem hekk sal-lum
 mal-Knisja tieg'u, il-poplu ldid li Hu kiseb bis-sa'a ta’ lbnu. Hekk ja'dem
 mieg'i u mieg'ek. Jipprova jekkina u
 jag'milna umli permezz tal-Kelma, tal-Grazzja li l-'in kollu tnixxi
 mis-Sagramenti tal-Knisja, imma wkoll permezz tal-Istorja. Meta ng'idu permezz tal-Istorja nkunu qed
 infissru permezz tas-Salib li kul'add g'andu.
 M’hawnx bniedem fid-dinja li ma jlorrx Salib. G'all-pagan dan hu sa'ta, imma g'an-Nisrani
 huwa Glorju! g'ax hu fis-Salib li a'na nindunaw Alla min hu. Li ma kienx g'as-Salib li jien g'andi u li
 int g'andek, 'add minna ma jag'ti kas ta’ Alla; anzi na'sbu li a'na Alla u
 m’g'andna blonn 'add. Is-Salib huwa
 tbatija, imma li ma kienx g'alih, 'add ma jkun jista’ j!omm bina. Illum is-so jeta qed tipprova ssolvi s-Salib,
 issib soluzzjoni g'al kull tip ta’ tbatija.
 Imma s-Salib jibqa’ j!ri wara l-bniedem g'ax huwa dan li jag'ti sinsla
 lil kull wie'ed minna. Hija t-tbatija li
 timmaturana. Fuq kollox huwa s-Salib li
 jurina li a'na m’a'niex Alla imma bnedmin dg'ajfa i!da ma'buba u li niswew
 id-Demm g'alij ta’ Kristu.

L-Ewwel
 Qari

Hawn
 se niltaqq'u mal-Profeta Elekjel, x’aktarx fl-ewwel dehra ta’ Alla li
 kellu. Alla jibag'tu fuq missjoni fost
 il-poplu imma jag'milhielu ara li dawn ma kinux se jilgg'u il-Kelma tieg'u
 g'ax l|rael kien sar !ens rasu iebsa. Ma
 kienx g'adu jfittex x’inhi r-rieda ta’ Alla g'alih. Kien nesa l-g'eruq tieg'u: li meta ma kien
 jiswa xejn u kien ilsir fl-El!ittu, Alla da'al f’'ajtu b’g'e!ubijiet li baqq'u
 j!i!u rrakkontati u 'elishom minn hemm.
 Naddaf l-Art Imweg'da mill-!nus li kienu ja'kmuha u tahiellhom bi
 Grazzja. Hu tahom djar li ma bnewx huma, bliet li ma waqqfux huma, si!ar
 tal-!ebbu! u dwieli li ma 'awlux huma u bjar ta’ ilma !ieri li ma 'affrux huma.

Imma

meta stanew b'&dan kollu, il-poplu mtela bih innifsu u beda jimxi iktar fuq kif jirra!una mo"u milli kif tg'idlu l-Kelma tal-Mulej. Dan jikkonferma dak li g'idna qabel: jekk ma jidhirx is-Salib, il-bniedem jisfratta. Dan mhux fuq livell individwali biss imma fuq livell ta' nazzjon ukoll. G'and poplu supserv u mkabbar bih innifsu, Alla jibg'at lill-Profeta tieg'u. Anke jekk kollu ta' xejn, Hu xorta jibag'tulhom biex ikunu jafu li fosthom kien hemm Profeta. Sakemm f'nofs il-poplu g'ad hemm Profeta li jxandar, li j'abbar, li jitkellem bla ma jibja' fuq Alla, g'ad hemm tama g'al dak il-poplu. Meta jg'ib il-Profeta u tiskot il-profezija, u 'add aktar ma jibqa' jsemmi lil Alla imma kul'add jitkellem fuq l-ekonomija, id-drittijiet, il-politika, l-isports, il-pasatempi, allura it-tama tibda tg'ib g'al dik is-so jetà li taqbad it-triq li qabdu tant so jetajiet qabilha fl-Istorja. Tispi a msemija f'xi ktieb u tg'ib hi wkoll.

Qari
mill-Ktieb tal-Profeta E|ekjel. 2, 2-5

F'&dak il-|mien: da'al fija l-ispirtu u waqqafni fuq rillejja; u smajt x'kien qieg'ed jg'idli. "O bniedem," qalli, "qieg'ed nibag'tek g'and ulied I|rael, lens ta' nies rashom iebsa, li rvellaw kontra tieg'i; dinbu kontra tieg'i, huma u missirijethom sa llum stess. Huma nies wi hom sfiq u qalbhom iebsa; se nibag'tek g'andhom, biex tg'idilhom: 'Dan jg'id Sidi l-Mulej', jisimg'u u ma jisimg'ux - nies ta' ras iebsa huma - 'a jkunu jafu li hemm profeta f'nofshom.

Salm
Responsorjali

L-E|ilju
&Babilonja kienet esperjenza serja u qarsa g'all-poplu ta' Alla. Wara li tilfu l-gwerra ma' Babilonja, 'afna mill-poplu lew me'uda refuljati ta' bil-fors fl-in'awi ta' din il-belt kbira, l-iktar belt setag'na ta' dak il-|mien. T'allew fil-Palestina dawk biss li kienu fqar, bdiewa u 'addiema tar-raba' In-nies li kienu influewenti, kif ukoll dawk tas-seng'a, l-aktar il-'addieda li kienu perikoluji g'ax kienu jag'mlu l-armi, dawn kollha lew e|iljati.

Dan
l-abbiss fl-Istorja ta' I|rael se" wara sensiela twila ta' slaten 'liena u ta' Profeti li kienu jilu mmaqdra, middie'qa u 'afna minnhom maqtula. Ir-reli|jon ta' Jahweh kienet biss rit minn barra fit-Tempju, imma l-qalb tal-poplu kienet

simnet bil-libdjet tad-dinja. L-ejlju
 dam sebg'in sena u l-poplu qala’ l-permess jer!a’ lura lejn artu meta sar
 sultan ta’ Babilonja,
 iru. l!da billi
 xi w'ud kienu qed ipappuha tajjeb f’Babilonja g'ax il-Lhud minn dejjem kienu
 nies jinqalg'u g'an-negozju, dawn baqq'u ma marrux lura. Marru lura biss dawk li kienu ssaffew minn
 din l-esperjenza u kienu j'ossuhom li kienu l-poplu ta’ Alla.

l!da
 meta lew lura sabu lil pajji!hom im'arbat, erusalem u t-Tempju meqrudin, u
 !nus barrannin li kienu jg'ammru flokhom fl-art. Dawn, naturalment, ma 'adux gost meta rawhom !ejjin
 lura u komplew jag'mlu l-'ajja tal-Lhud iktar iebsa u jmaqdruhom u jwaqqg'uhom
 g'a - ajt meta rawhom jippruvaw jer!g'u jibnu s-swar ta’ erusalem u t-Tempju
 ta’ Alla. Dan kollu sewa biex kompla j ekken lil dan il-poplu u jsir iktar
 umli. Dan is-Salm inkiteb aktarx f’dawn
 il-!minijiet iebsa. Huwa Salm ta’ poplu
 umli u m ekken li kien tilef il-glorja kollha li kellu qabel, imma li kien qed
 ji!i msawwar fil-for!a tal-Istorja biex iwelled lill-Messija li kien qed
 joqrob.

l!rael
 huwa jien. l!rael huwa int. Din il-Kelma hi Kelma ta’ Alla u hi
 misterju!a, ji!ifieri mhux sempli i “History” imma Kelma li sse" u ter!a’
 sse" fil-'ajjiet tal-bnedmin. Alla
 jinqeda bl-Istorja tag'na, bis-Salib tag'na biex jag'!aqna bih, mhux g'ax hu
 kattiv, b'alma aktarx nissuspettaw meta nkunu g'addejjin minn xi nkwiet, imma
 biex jag'milna art tajba, ma'duma, g'ammiela li fiha jinbet il-Qaddis,
 l-Emanwel, dak li tassew jag'ti sens lil kollox.

Ritornell:
 G'ajnejna lejn il-Mulej, sa ma j'enn g'alina.

Salm
 123

Lejk nerfa' g'ajnejja,

int li tg'ammarr fis-smewwiet.

Ara, b'al g'ajnejn il-qaddejja lejn id sidhom;

b'al g'ajnejn il-qaddejja lejn id sidtha;

hekk g'ajnejna lejn il-Mulej, Alla tag'na,

sa ma jkollu 'niena minna.

&enn g'alina, Mulej, 'enn g'alina,

g'ax mitmug'a sax-xaba' bit-tag'jir.

Mxebbg'a g'all-a"ar ru'na

bi|-|ebli' ta' l-g'onja, bit-tag'jir
tal-kburin.

It-Tieni Qari

Anke San Pawl sab is-Salib tqil u xtaq li Alla
jne"ihulu! Hu jiddiskrivi s-Salib
tieg'u b'ala “xewka f’lismi, messa!!iera tax-xitan, biex toqg'od tniggi|ni”.
(v. 7). I|da ta’ Nisrani prim li kien hu
kellu d-dixxerniment, id-dawl fuq is-Salib tieg'u. Kien jaf li tant ir ieva Grazzji u g'erf u
g'arfien dwar Kristu ming'and Alla, li kien fa li li hu jitkabbar u jibda
jiddandan fuq l-o'rajn waqt li jibda ja'seb li hu xi 'a!a min'abba l-affarijiet
li, wara kollox, kien ir ieva b’xejn ming'and Alla.

Din hi d-differenza bejn in-Nisrani u l-pagan. G'all-pagan, it-tbatija hija sa'ta u bla
sens… g'alkemm minn dejjem kien hemm g'orrief fost il-pagani li bl-g'erf
tad-dinja nrexzielhom jifhmu li it-tbatija tibni, mhux tkisser lill-bniedem;
tag'tih sinsla; tag'tih personalità.
In-Nisrani jaf li jekk Alla jne"i idU minn fuqu hu jintilef. G'alhekk fis-Salib personali tieg'u huwa jara
r-riedni li bihom Alla jikkontrollah, jimmansah, jag'mlu umli u kejken. Meta mbag'ad in-Nisrani ji!bor il-frott
tal-'biberija tieg'u ma’ Alla, huwa jirringrazzja lill-Mulej g'as-Salib li tah,
g'all-Istorja li kitiblu. Il-Glorja
tan-Nisrani huwa li fil-qalba tas-Salib huwa jara l-Im'abba ta’ Alla. Ara ma jkunx hawn min ja'seb li dan hu
fa li!! Anzi, g'all-bniedem huwa
mpossibbli. Imma g'al Alla m’hawn xejn
li ma jstax ikun.

I|da s-Salib jag'ti ans lix-xitan biex jili
bl-inganni u t-tixwix tieg'u kontra Alla.

"Dan il-qari San Pawl jg'id li din ix-xewka li tqeg'ditlu f'ismu, u li a'na ma nafux u inhi, kienet messa! liera tax-xitan. Dan g'ax ix-xitan dejjem jaqbad it-tbatija biex jg'idlek: "Ara kemm i'obbok Alla! Ara u bag'atlek! Dik Im'abba eh! Alla nsiek! Alla mhux Im'abba. Anzi, Alla ma jelistix!"; Dan g'addejna lkoll minnu.

In-Nisrani irid ikun im'eji tajjeb minn Alla nnifsu biex jkollom wieqaf meta jaslu fuqu dawn il-mumentu. Is-Salib huwa jmien li jg'addi. Hemm bidu u hemm tmiem. Anke jekk itul, kollox jg'addi. Alla biss jibqa"; U Alla huwa u ajja g'al dejjem g'alik jekk bis-sa'a tieg'u to'ro! rebbie' u tibqa"; tafda.

Qari
 mit-Tieni Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Korintin. 12, 7-10

Uti:
 Biex ma mmurx nintefa' bija nnifsi min'abba fil-kobor tar-rivelazzjonijiet, tqeg'ditli xewka f'ismi, messa! liera tax-Xitan, biex toqg'od tniggilni 'alli ma nintefa'x. Fuq hekk tliet darbiet tlabt il-Mulej biex hi titbieg'ed minni. Ijda hu welibni: "Bi'ejjed g'alik il-grazzja tieg'i; g'ax il-qawwa tieg'i tidher fl-aqwa tag'ha fejn hemm id-dg'ajjef." G'alhekk nifta'ar minn qalbi l-aktar bid-debbulizzi tieg'i biex il-qawwa ta' Kristu tg'ammarr fija.

Mela bil-qalb kollha nitg'axxaq bid-debbulizzi tieg'i, bit-tag'jir, bl-g'aks, il-persekuzzjonijiet, bid-dwejjaq min'abba Kristu; g'ax meta nkun dg'ajjef, nkun qawwi.

Evan! elju

Il-qari
 li smajna jg'id li t-tbatija tag'mlilna tajjeb g'ax turina kemm a'na dg'ajfa. Imma mhux biss: turina wkoll li Alla jag'mel l-g'e!ubijiet fid-dg'ajfa u bid-dg'ajfa. Kull bniedem huwa dg'ajjef, anke dawk li g'andhom l-ikbar setg'a fid-dinja. Imma 'afna ja'bu d-dg'ufija tag'hom fil-kburija u s-supervja tag'hom. Dan g'ax fi kburitu, il-bniedem ma jridx jammetti li hu 'lejqa u mhux Alla, li hu dg'ajjef u mhux xi blata jonqrija. Ilkoll g'andna minnu dan! Ilkoll nibg'u li ninkixfu quddiem in-nies, li 'addie'or jinduna li a'na jg'ar, wara kollox.

Il-bniedem

ta'’ Alla hu dejjem sin ier; anzi jitg'axxaq juri d-dg'ufija tieg'u biex in-nies ifa"ru lil Alla u mhux lilu jekk jag'mel xi 'a!a tajba. Din hija l-qalba tal-umiltà vera. B'al dik li wera wanni l-G'ammiedi meta gal:

“Jin'tie! li jikber Hu u ni kien jien!” (w. 3, 30). X’jiswielna li nikbru a'na u ji kien Alla f’'ajjitna? Kulma g'andna, dak kollu li nitkabbru bih huwa frug'a, du"an, bis-susa tal-mewt fih. Kollox g'ad jispi a. G'andna manija kif nag'mlu alla mill-'merijiet. Imsejken il-bniedem li ja'seb li hu xi 'a!a; kbira tkun il-waqq'a tieg'u!

Hekk

'asbu n-nies ta'’ Nazaret. Lil esù ma stmawhx g'ax kien wie'ed minnhom u kienu jafu lil familtu. Ilkoll 'asbu li kienu aqwa! Kienu g'omja bil-kburija. Mag'hom Kristu ma wettaq xejn. G'omja kienu u g'omja baqq'u. Telaqq'hom g'al ri'hom u mar ifittex nag'a! o'ra, nies umli m'ejjijin biex jilqg'uH.

Verset:

Hallelujah. Il-Verb 'a l-lisem u g'ammarr fostna, u ’l dawk li laqg'uh tahom is-setg'a li jkunu wlied Alla.
Hallelujah.

Qari

mill-Evan!elju ta'’ San Mark. 6, 1-6

F’dak

il-|mien: esù telaq minn hemm u mar lejn pajji|u u d-dixxipli tieg'u marru mieg'u. Meta wasal is-Sibt, da'al jg'allem fis-sinagoga, u l-'afna li semg'uh bdew jistag'!bu u jg'!du: "Mnejn kisbu dan kollu? U x'inhu dan l-g'erf li ng'atalu biex sa'ansitra qeg'din isiru dawn l-g'elubijiet kbar b'idejh? Dan m'huwiex il-mastrudaxxa bin Marija u 'u akbu u o!è u uda u Xmun? U 'utu l-bniet m'huwiex hawn mag'na?" U huma skandalizzaw ru'hom min'abba fih.

Qalilhom esù:

"Ebda profeta ma hu bla !ie' jekk mhux f'pajji|u u fost qrabatu u f'daru stess." U hemmhakk ma sata' jag'mel ebda miraklu, 'lief li qieg'ed idejh fuq ftit morda u fejjaqhom; u baqa' mistag'!eb bin-nuqqas ta' fidi tag'hom.

